

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE LVA XIV. K 9. SVĚTOVÉMU DNI CHUDÝCH

(33. neděle v mezidobí, 16. listopadu 2025)

„Vždyť tys má naděje, Pane“ (Žl 71,5)

Drazí bratři a sestry!

1. „Vždyť tys má naděje, Pane“ (Žl 71,5). Tato slova vytryskla ze srdce utlačovaného velikými těžkostmi: „Dals mi prožít mnoho zlých útrap“ (v. 20), praví žalmista. Přesto je jeho duše otevřená a důvěřivá, protože je pevná ve víře, která uznává oporu v Bohu a vyznává jej: „Tys moje skála a tvrz“ (v. 3). Odtud pramení neochvějná důvěra, že naděje v něho neklame: „K tobě se utíkám, Hospodine, nechť nejsem zahanben navěky!“ (v. 1).

Uprostřed životních zkoušek je naděje ožívována pevnou a povzbuzující jistotou Boží lásky, kterou do srdcí vylil Duch Svatý. Proto neklame (srov. Řím 5,5) a svatý Pavel může napsat Timoteovi: „A když my na to vynakládáme všechny své síly a o to zápasíme, je to proto, že jsme založili svou naději na živém Bohu“ (1 Tim 4,10). Živý Bůh je totiž „Bůh naděje“ (Řím 15,13), který se v Kristu skrze jeho smrt a vzkříšení stal „naší nadějí“ (1 Tim 1,1). Nesmíme zapomínat, že jsme byli spaseni v této naději, v níž musíme zůstat zakořenění.

2. Chudý člověk se může stát svědkem silné a spolehlivé naděje právě proto, že ji vyznává v nejistých životních podmínkách plných strádání, křehkosti a vyloučení. Nespolehá se na jistoty moci a majetku, naopak, trpí jimi a často se stává jejich obětí. Jeho naděje může spočívat pouze někde jinde. Jestliže uznáme, že Bůh je náš první a jedinou nadějí, i my sami přejdeme od pomíjivých nadějí k naději trvalé. V touze mít Boha za společníka na cestě ztrácí bohatství svůj význam, protože objevujeme skutečný poklad, který opravdu potřebujeme. Jasně a silně zaznívají slova, kterými Pán Ježíš vybízel své učedníky: „Neshromažďujte si poklady na zemi, kde je kazí mol a rez a kam se zloději prokopávají a kradou. Shromažďujte si však poklady v nebi, kde je ani mol, ani rez nekazí a kam se zloději nemohou prokopat a krást“ (Mt 6,19–20).

3. Největší chudobou je neznat Boha. Připomněl nám to papež František v *Evangelii gaudium*: „Nejhorší diskriminací, kterou trpí chudí, je nedostatek duchovní pozornosti. Nezměrná většina chudých se vyznačuje zvláštní otevřeností víře. Potřebují Boha a nemůžeme jim nenabízet jeho přátelství, jeho požehnání, jeho Slovo, slavení svátostí a cestu růstu a zrání ve víře“ (čl. 200). Zde je zásadní a zcela originální poznání toho, jak najít svůj poklad v Bohu. Apoštol Jan zdůrazňuje: „Říká-li kdo ‚Miluji Boha‘, ale (přitom) nenávidí svého bratra, je lhář. Neboť kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí“ (1 Jan 4,20).

Toto je pravidlo víry a tajemství naděje: všechny pozemské statky, hmotné věci, světské radosti, hospodářský blahobyt, byť jsou důležité, nestačí k tomu, aby srdce bylo šťastné. Bohatství často klame a vede k dramatickým situacím chudoby, především k přesvědčení, že Boha nepotřebujeme a že můžeme žít nezávisle na něm. Na mysli člověku vytanou slova sv. Augustina: „Všechna tvá naděje ať je v Bohu: pociťuj, že ho potřebuješ, abys byl jím naplněn. Bez něho ti všechno, co budeš mít, poslouží jen k tomu, abys byl ještě prázdnější“ (*Enarr. in Ps.* 85,3).

4. Křesťanská naděje, na kterou odkazuje Boží slovo, je jistotou na cestě životem, protože nezávisí na lidské síle, ale na příslibu Boha, který je vždy věrný. Proto křesťané již od počátku chtěli naději ztotožnit se symbolem kotvy, která nabízí stabilitu a bezpečí. Křesťanská naděje je jako kotva, která připoutává naše srdce k zaslíbení Pána Ježíše, který nás spasil svou smrtí a vzkříšením a který se k nám znovu vrátí. Tato naděje nadále ukazuje jako skutečný horizont života „nová nebesa“ a „novou zemi“ (2 Petr 3,13), kde existence všech tvorů najde svůj skutečný smysl, protože naše pravá vlast je v nebesích (srov. Flp 3,20).

Boží město nás tedy zavazuje k péči o města lidská. Ta se mu musí od nynějška začít podobat. Naděje, podporovaná Boží láskou, kterou nám Duch Svatý vlévá do srdce (srov. Řím 5,5), proměňuje lidské srdce v úrodnou půdu, kde může klíčit láska k životu tohoto světa. Tradice církve neustále potvrzuje cyklický vztah mezi třemi teologálními ctnostmi: vírou, nadějí a láskou. Naděje se rodí z víry, která ji živí a udržuje, na základě lásky, která je matkou všech ctností. A lásku potřebujeme dnes, právě teď. Není to zaslíbení, ale skutečnost, na kterou se díváme s radostí a odpovědností – týká se nás a směřuje naše rozhodnutí ke společnému dobru. Kdo naopak postrádá lásku, postrádá nejen víru a naději, ale bere naději i svému bližnímu.

5. Biblická výzva k naději s sebou tedy nese povinnost bezodkladně převzít konsekventní odpovědnost v dějinách. Láska je totiž „největším sociálním přikázáním“ (*Katechismus katolické církve*, 1889). Chudoba má strukturální příčiny, které je třeba řešit a odstranit. Než se tak stane, jsme všichni povoláni k vytváření nových znamení naděje, která budou svědčit o křesťanské lásce, jak to činili mnozí svatí a svaté v každé době. Například nemocnice a školy jsou instituce, které byly vytvořeny, aby vyjadřovaly přijetí nejslabších a nejvíce opomíjených. Měly by být již součástí státní politiky každé země, ale války a nerovnosti tomu často brání. Znameními naděje se dnes stále více stávají domovy pro seniory, komunity pro nezletilé, poradny a azylové domy, jídelny pro chudé, noclehárny, všem dostupné vzdělání – kolik je to často skrytých znamení, kterých si možná nevšímáme, a přesto jsou tak důležitá pro to, abychom se zbavili lhostejnosti a zapojili se do různých forem dobrovolnické činnosti!

Chudí nejsou pro církev nějakou okrajovou záležitostí, ale nejmilovanějšími bratry a sestrami, protože každý z nich svou existencí, ale i slovy a moudrostí, kterou v sobě nese, vybízí k tomu, abychom se dotkli pravdy evangelia. Proto má *Světový den chudých* připomenout našim společenstvím, že chudí jsou středem celé pastorační práce. Nejen v charitativní oblasti, ale stejně tak v tom, co církev slaví a hlásá. Bůh přijal jejich chudobu, aby nás obohatil jejich hlasy, jejich příběhy, jejich tvářemi. Všechny formy chudoby, bez výjimky, jsou výzvou ke konkrétnímu žití evangelia a k účinnému šíření znamení naděje.

6. To je výzva, která zaznívá z oslav jubilea. Není náhodou, že Světový den chudých se slaví na konci tohoto Milostivého roku. Až se Svatá brána zavře, budeme muset uchovat a předávat božské dary, které nám byly svěřeny během celého roku modlitby, obrácení a svědectví. Chudí lidé nejsou objekty naší pastore, ale tvůrčími subjekty, které nás podněcují k hledání stále nových způsobů, jak dnes žít evangelium. Tváří v tvář neustálým novým vlnám chudoby hrozí, že si na ni zvykneme a smíříme se s ní. Každý den potkáváme chudé nebo zbídačené lidi a někdy se může stát, že sami máme méně, že přicházíme o to, co se nám kdysi zdálo jisté: bydlení, dostatek jídla, přístup ke zdravotní péči, dobré vzdělání a informace, náboženskou svobodu a svobodu projevu.

Naše společenská odpovědnost, která spočívá v prosazování společného dobra, vychází z tvůrčího činu Boha, který všem dává všechna dobra země – stejně jako tato dobra musí být spravedlivě přístupné i plody lidské práce. Pomáhat chudým je totiž spíše otázkou spravedlnosti než milosrdenství. Jak píše svatý Augustin: „Dáváš chléb hladovému, ale bylo by lepší, kdyby nikdo neměl hlad, i kdyby pak nebylo komu dát. Dáváš šaty nahému, ale jak by bylo lepší, kdyby všichni měli šaty a nebyla by tato nouze“ (*Komentář k 1 Jan VIII,5*).

Doufám tedy, že tento Jubilejní rok přispěje k rozvoji opatření pro boj se starými i novými formami chudoby a k novým iniciativám na podporu a pomoc nejchudším z chudých. Práce, vzdělání, bydlení a zdraví jsou podmínkami bezpečnosti, které nelze nikdy dosáhnout zbraněmi. Blahopřeji k již existujícím iniciativám a k úsilí, které každý den vynakládá na mezinárodní úrovni velké množství mužů a žen dobré vůle.

Svěřme se Panně Marii, Těšitelce zarmoucených, a spolu s ní zpívejme píseň naděje a přijměme za svá slova *Te Deum*: „*In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum – V tebe, Pane, jsem doufal, navěky nebudu zahanben.*“

Ve Vatikánu 13. června 2025, na svátek sv. Antonína z Padovy, patrona chudých.

Lev XIV.